

Nr 64

Utlåtande i anledning av väckt motion angående revisionen av allmän försäkringskassa.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft en inom riksdagen väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr II:697, av herrar *Anderson* i Sundsvall och *Jönsson* i Ingemarsgården.

I motionen har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådan ändring i lagen om allmän försäkring att minst en revisor i allmän försäkringskassa skall vara auktoriserad revisor».

Över motionen har utskottet, i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver, inhämtat yttrande från riksförsäkringsverket. Yttrande har därjämte på utskottets begäran avgivits av Försäkringskassaförbundet.

Gällande bestämmelser m.m.

En allmän försäkringskassa förestås av en styrelse. Styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper skall enligt lagen om allmän försäkring granskas av tre revisorer. Av dessa utses en av riksförsäkringsverket och två av vederbörande landsting eller stadsfullmäktige. För varje revisor skall finnas en suppleant. Beträffande revisorernas kompetens föreskrives i 18 kap. 16 § lagen om allmän försäkring, att de skall ha den erfarenhet beträffande bokföring och insikt i ekonomiska förhållanden, som med hänsyn till kassans verksamhet erfordras för uppdraget. Till revisor får ej utses den som är i kassans eller styrelseledamots tjänst, ej heller nära anhörig till styrelseledamot.

Revisorerna är skyldiga att rätta sig efter de särskilda föreskrifter, som riksförsäkringsverket meddelar. Riksförsäkringsverket är central tillsynsmyndighet för kassorna, som har att ställa sig verkets anvisningar till efterrättelse.

Auktorisation av revisorer meddelas av handelskammare efter hörande av centrala revisorsnämnden och Föreningen Auktoriserade revisorer. Auktorisationens uppgift är att visa att vederbörande är väl skickade att utöva revisorsyrket. Det uppställs därför krav på examen från handels-högskola eller därmed likvärdig utbildning. Vidare fordras viss praktik.

Som förutsättning gäller dessutom i allmänhet att vederbörande ej innehar avlönad allmän eller enskild tjänst. Handelskammare godkänner också granskningsmän, på vilka icke ställes samma höga krav som på auktoriserade revisorer i fråga om teoretiska kunskaper.

Aktiebolagslagen uppställer i vissa fall krav på att räkenskaper skall granskas av auktoriserad revisor. I 107 § föreskrives att auktoriserad revisor skall utses om aktiekapitalet uppgår till två miljoner kronor eller det begäres av aktieägare med ett sammanlagt aktiebelopp om minst en tiondel av aktiekapitalet. Även lagen om bankrörelse och lagen om försäkringsrörelse innehåller bestämmelser att minst en revisor skall vara auktoriserad. Motsvarande stadgande finns däremot ej i lagen om ekonomiska föreningar, sparbankslagen eller lagen om understödsföreningar. Enligt de två sistnämnda lagarna gäller dock att tillsynsmyndighet skall utse en revisor.

Bestämmelserna i lagen om allmän försäkring om revisorernas kvalifikationer är övertagna från 1946 års sjnkförsäkringslag. I samband med tillkomsten av den lagen uttalade föredragande departementschefen i prop. 1946: 312.

Kommittén har icke föreslagit andra kvalifikationsbestämmelser angående revisor än att till revisor ej må utses den, som är i kassans eller styrelseledamots tjänst, ej heller nära anhörig till styrelseledamot. Det synes dock vara lämpligt, att kravet på kunnighet hos revisor kommer till uttryck i lagtexten, och i likhet med vad i nya aktiebolagslagen stadgas torde böra föreskrivas, att revisor skall ha den erfarenhet beträffande bokföring och insikt i ekonomiska förhållanden som med hänsyn till kassans verksamhet erfordras för uppdraget. Ätminstone inom centralsjukkassa synes minst en av revisorerna böra vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman.

Remissyttrandena

Såväl *riksförsäkringsverket* som *Försäkringskassaförbundet* avstyrker motionerna.

Riksförsäkringsverket anför i sitt yttrande bl.a.

Riksförsäkringsverket har vid utseende av revisorer inom de allmänna försäkringskassorna eftersträvat att få auktoriserade revisorer eller, där detta inte varit möjligt, godkända granskningsmän eller ock personer med kompetens, som verket eljest bedömt erforderlig. För år 1966 har verket sålunda i tjugo av landets tjugoåtta försäkringskassor till revisorer utsett auktoriserade revisorer. I fyra av de övriga kassorna har till revisorer utsetts tjänstemän vid länsstyrelses landskontor. I två av de återstående fyra kassorna är de av verket utsedda revisorerna godkända granskningsmän och i två kassor sparbanksdirektör respektive rektor för handelsinstitut. Av de av verket utsedda suppleanterna för de ordinarie revisorerna är tretton auktoriserade revisorer. Det kan nämnas, att av de av landsting

resp. stadsfullmäktige utsedda revisorerna, sammanlagt femtiosex, endast två är auktoriserade revisorer och tre civilekonomer.

Av vad nu sagts torde framgå att riksförsäkringsverket vid utseende av revisorer sökt och även lyckats erhålla personer med erforderlig kompetens för uppdraget. Då verket vidare såsom tillsynsmyndighet för de allmänna försäkringskassorna har god insyn i kassornas ekonomiska förhållanden är den ifrågasatta ändringen av ifrågavarande bestämmelse enligt verkets mening ej erforderlig.

Försäkringskassaförbundet anför samma synpunkter som riksförsäkringsverket. Förbundet yttrar avslutningsvis.

Förbundet anser att den ordning, som tillämpas av riksförsäkringsverket vid utseende av revisorer i försäkringskassorna, på ett betryggande sätt tillvaratar möjligheterna att anlita expertis på revisionsområdet. Att, som revisorerna föreslår, i lagen föreskriva att minst en av revisorerna i varje kassa skall vara auktoriserad revisor kommer att medföra att sådan revisor i flera fall måste tagas från annan ort än den där kassan är belägen. En sådan ordning anser förbundet vara mindre lämplig, eftersom en revisor som finns på platsen har större möjligheter att fortlöpande följa kassans verksamhet.

Utskottet

En allmän försäkringskassas förvaltning och räkenskaper skall enligt lagen om allmän försäkring granskas av tre revisorer. Av dessa utses en av riksförsäkringsverket och två av vederbörande landsting eller stadsfullmäktige. I lagen har föreskrivits att revisor skall ha den erfarenhet beträffande bokföring och insikt i ekonomiska förhållanden, som med hänsyn till kassans verksamhet erfordras för uppdraget. Några formella kompetenskrav har inte uppställts, men vid tillkomsten av 1946 års sjukförsäkringslag uttalade föredragande departementschefen, att åtminstone inom central-sjuk-kassa minst en av revisorerna syntes böra vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman.

I förevarande motion begäres förslag till lagändring innebärande att minst en revisor i allmän försäkringskassa skall vara auktoriserad revisor.

Riksförsäkringsverket och Försäkringskassaförbundet har avstyrkt bifall till motionen. Riksförsäkringsverket har framhållit att verket eftersträvat att till de aktuella befattningarna utse auktoriserade revisorer eller, där detta inte varit möjligt, godkända granskningsmän eller ock personer med kompetens som eljest bedömts erforderlig. För år 1966 har verket sålunda i 20 av landets 28 kassor förordnat auktoriserade revisorer. I övriga kassor har till revisorer utsetts godkända granskningsmän, länsstyrelsetjänstemän, en sparbanksdirektör och en rektor för ett handelsinstitut. Med hänvisning härtill och till den goda insyn verket som tillsynsmyndighet har i kassornas ekonomi har verket ej funnit författningsändring erforderlig.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att det med hänsyn till försäkringskassornas stora ekonomiska omslutning är viktigt att revision av

kassorna utföres på ett betryggande sätt och under sakkunnig ledning. De principer riks försäkringsverket följer vid utseende av revisorer synes emellertid i allt väsentligt tillgodose dessa önskemål. Enligt utskottets mening föreligger därför inte skäl att nu förorda någon ändring i de aktuella bestämmelserna. Motionärernas förslag synes emellertid värt att övervägas, därest framdeles en allmän revision av reglerna om förvaltningen av försäkringskassorna skulle aktualiseras. Med hänvisning till det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 697, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 november 1966

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand, fru Carlqvist, fru Hamrin-Thorell, herrar Lars Larsson, Edström, Hübinette, Högström och fru Elvy Olsson;

från andra kammaren: herr Anderson i Sundsvall, fru Svensson, herrar Svensson i Kungälv*, Johansson i Skärstad, Ringaby, Carlsson i Göteborg, Jonsson och Göransson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.